

1874.

Uusi Aapiskirja.

Toimittanut

Suomalainen Kirjallisuus-Seura
Wiipurissa.

Yhdessä painos.

Wiipurissa,

N. A. Zilliacus'en kirjapainossa, 1874.

Matkaa nidottuna 25 penniä hopeassa.

Neuvoja lapsen luettaajalle:

Tota mieltä lasta opettaa selvästi lukemaan, ottakoon seuraavista neuvoista tarjon vaarin:

1:ksi. Kirjaimia lapselle opettaessa, neuvotaan häntä tuntemaan ja ääntämään ensinnä suomalaiset äänikkeet, sitten kerakkeet ja viimeksi wieraat kirjaimet. (Katso tämän kirjan lehtien hlälaitaa, ja mitä 3:nella ja seuraavilla lehtipuolilla kirjaimista neuvotaan).

2:ksi. Niin pian kuin lapsi tuntee kaikki suomalaiset kirjaimet, paitsi **D:tä** ja **G:tä**, ruvetaan lasta tutuuttamaan, ja totutetaan häntä tawaamaan tawaus-esimerkeissä poikin sekä pitkin lehteä. Waan waasta sitten kuin lapsi selvästi tawaa kaikki tawaus-esimerkit, joissa ei löydy **D:tä** eikä **G:tä** eikä wieraita kirjaimia, opetetaan häntä tuntemaan, ääntämään ja tawautsiissa tähttämään myöös niitä.

3:ksi. Jos luettaja itseään ei woi **D:tä** ääntää pehmeästi Ruotsalaisten eli Turun-Suomalaisten tawalla, ja sitä niin **t:stä** eroittaa; jättäköön sen, suomalaisia sanoja lukeissaan, (niinkuin Pohjalaiset, Savolaiset ja Karjalaiset puhueissaan,) kokonansa pois, ja lufekoon: esim. **ma-don** niinkuin **ma-on**, **pe-don** niint. **pe-on**, **we-den** niint. **we-en**, **pahuu-den** niint. **pahuu-en**, ja ei suinkaan **ma-ton**, **pe-ton**, **we-ten**, **pahuu-ten**. Ja tämän neuwon antakoon lapsellenti.

4:ksi. Jos luettaja ei taida **G:tä** hksinänsä äännettyinä **f:stä** eroittaa; ääntäköön sen, niinkuin se suomalaisissa sanoissa aina lönthysti, **n:nän** kanssa yhdistettyinä, ja nimittäköön sen **nge:ksi**, se on, niinkuin se kuuluu, esimerkiksi, sanoissa: **hanger**, **henger**, **langer**, **penger**, **fanger**.

5:ksi. Tawaus-esimerkkien luettua, ja ennen kuin lapsi pannaan mitään ulkoa lukemaan, opetetaan häntä ei ainoastaan sel-

västi sisältä lukemaan, waan myös hymärrhstänsä myhden sydämmeensä kätkemään Pyhän Raamatun sanat, jotka tässä kirjassa sana-esimerkkien perästä tulewat. Sen oheessa, eli muuta huokeasti hymärrättävää ja huvittatua ainetta luettaiessa, neuwotaan lasta wälimerkistäki waaria ottamaan.

6:ksi. Sekä kirjaimia tuntemaan että tawaamaan opetetaan lasta wähitellen ja houfuttelemalla, ettei hän koskaan ennättäisi lukemiseen kyllästä, waan tottuisi opistansa, waikka wähästäki, ilon saamaan.

7:ksi. Mitä tässä nyt wielä kirjaimista ja tawauksista erittäin neuwotaan, siitä antakoon luettaja suusanalla lapselle wähitellen niin paljon tietoa, kuin tarpeelliseksi näkee saadaensa lasta tarkka-lukuiseksi.

Kirjaimista:

Äänikkeitä (Vocales), joita yksinänsä ääntää saataan, owat a, e, i, o, u, y, ä, ö.

Kerakkeita (Consonantes), joita ainoastaan äänikkeiden kanssa yhdistettynä kuulumaan sadaan, owat (b), (c), d, (f), g, h, j, k, l, m, n, p, (q), r, s eli s, t, w (eli v), (x), (z).

Raksi-ääniviitä, se on, kaksi peräthsten olevaa äänikettä, jotka molemmat yhteen ainoastaan yhden tawauksen tekewät, owat Suomen kielessä: ai, au, ei, eu, ie, iu, oi, ou, ui, uo, yi, yö, äi, äy, öi, öy.

Edellä mainitut äänikkeet ja kerakkeiden seassa d, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s (eli s), t, w, owat **Suomalaisia**, se on, suomalaisissa sanoissa käytettäwiä; mutta b, c, f, q, v, x, z, **Wieraita**, eli ainoastaan wieraita sanoja ja nimiä kirjoitetaan tarpeellissa.

D ja G, waikka suomalaiset kirjaimet, eiwät kuitenkaan koskaan alota eiwättä lopeta suomalaisia sanoja, waan löythywät ainoastaan sanan sisästä, tawauksen alussa, ja on

D luettava paljoa pehmeämmästi kuin **t**, eli suomalaisessa sanoissa ääntämättä jätettävä, esim. sanasta **mato** tulee **madon** eli **ma'on**, waan ei suinkaan **maton**;

G äännettävä niinkuin pehmeä **f**, ja käytettävä suomenkielessä ainoastaan sanan sisäessä **N**:än perästä, useammasi suljetun, *) hartvoin atvoimen *) tawauksen alussa, esim. **hengen, kangas, rangas; hengetön, wingutan**;

H luetaan melkein kuin **V**, waikka pehmeämmästi;

C tawauksen alussa, äänikkeiden **e, i, y, ä** ja **ö** edellä, niinkuin **f**, muissa kohtauksissa, niinkuin **f**, esim. **Silicia, Cäsar, Colossus, Clara**, lue: **Silisia, Säsar, Kolossus, Klara**;

f melkein niinkuin **w** tahi **wh**, waikka jähkemmästi;

Q (jota aina **w** eli **w:kfi** äännettävä **u** seuraan) luetaan niinkuin **f**, esim. **Quirinus, Quintus**, lue: **Kwirinus, Kwintus**;

x niinkuin **fx**, esim. **Alexis**, lue: **Aleksis**;

z niinkuin **tz**, eli **ds**, esim. **Zipora**, lue: **Tsipora**;

Ch äännettävä oikeastaan niinkuin hyvin jäykkä **h**, luetaan useammasi melkein niinkuin **f**, esim. **Christus**, lue: **Kristus**;

ph niinkuin **f** (jäykkä **w** eli **wh**), esim. **Philippus**, lue: **Silippus**;

sh niinkuin **sj**, esim. **Shering**, lue: **Sjerting**;

th melkein niinkuin **t**, esim. **Theophilus**, lue: **Teofilus**;

ß niinkuin **sf** eli **s**; **h** niinkuin **ts**.

*) Katso mitä jällestäpäin tawauksista neuwotaan.

Tavauksista.

Ilman äänikettä tavausta ei synny; mutta äänike saattaa tavauksen tehdä joko yksinäänsä, yhdesti tahi kahdesti kirjoitettuna (a_{pu}, aa_{mu}), taikka toisen äänikkeen kanssa yhdistettynä (ai_{ka}), taikka woipi sillä olla yksi kerake edellensä (fa_{la}, ra_{wi}), eli myöskin yksi tai useampi kerake peränsänsä (an_{sa}, Ant_{ti}), eli kerakkeita molemminkin puolin (fat_{son}, fers_{faan}).

Uvoim on tavaus, jota päättyh äänikkeellä (maa, fa_{la}), **Sulettu**, jota päättyh kerakkeella (sen, fan_{gas}).

Pitkästi eli **wetämällä** äännetään suomentielessä ainoastaan tavaus, jossa sama äänike on kaksinkertaisesti kirjoitettu, esim. aa_{muun}, hii_{reen}, huu_{toon}, ppy, sääs_{töön}.

Kaksi-äänisen tavauksen, se on, jossa löyhyh kaksi erinäistä äänikettä, tekevät ainoastaan edellä mainitut kaksi-äänit, esim. ai_{foi}, häi_{lvi}, tie, suo.

Jos kaksi muuta äänikettä, kuin semmoiset, jotka yhdistettynä kaksi-äänion tekevät, sattuu sanassa perätyösten tulemaan, ovat ne erittäin tavattawat, esim. wel_{je=ä}, lau_{pe=as}, muu_{ri=ai=nen}, us_{fo=en}, si_{nu=a}.

Wälistä erotetaan eri tavauksiin myös semmoiset äänikkeet, jotka saattawat yhdistetyhinä kaksi-äänion tehdä; mutta tämä erottaminen tapahtuu paraastaan sanain murret_{tavauksissa} (se on sanan sisästä eli loppu_{puolella}), harvoin tywi_(eli alku=)tavauksissa, esim. rak_{fa=us}, kau_{ne=us}, kai_{no=us}; hi_{en}.

Peri-suomalaisen sanan ja tavauksen alussa ei koskaan ole useampaa, kuin yksi kerake. Jos siis sanan sisästä kaksi eli kolme

keraketta peräthysten tulee, luetaan niistä edellinen, eli katki edelliötä, edelliseen, ja ainoastaan viimeinen jälkimäiseen tapaukseen, esim. **fa-l=ma, wa-s=fi, myr-s=ky, ei fa-l=ma, wa-s=fi, myr=s=ky.**

Muukalaisissa sanoissa ja nimissä luetaan tavallisesti peräthysten tulevista kerakkeista jälkimäiseen tapaukseen niin monta kuin tapauksen alussa ääntää voidaan, esim. **Carl=stad, Dwid=ström.** Samaten muukalainen sana voipi myös alkaa kahdella kerakkeella, esim. **Kris=tus, Kruu=nu.**

Wäli=merkit:

- = eli - Tapaus=merkki, myös Yhdistys=merkki.
- , (Komma) Pilkku, lyhimmän Yhjänksen merkki.
- ; (Semikolon) Puolpiste, pitemmän Yhjänksen merkki.
- : (Kolon), Seuraus=merkki.
- . (Punctum) Piste, pisimmän Yhjänksen eli lauseen loppu=merkki.
- ? Kysymys=merkki.
- ! Huuto=merkki.
- () eli [] Sulkumerkit.
- " Lainaus=merkki.
- ' eli ' Jättö=merkki.
- Ajatus=merkki.

Erinäiset merkit:

- § Yhtälä=merkki.
- * eli † Ositus=merkki.

A a (b) (c) d e (f) g h i j k l
m n o p (q) r s t u w (v)
(x) y (z) ä ö ß k.

A (B) (C) D E (F) G H I J K
L M N O P (Q) R S T U
V (W) (X) Y (Z) Ä Ö.

a (b) (c) d e (f) g h i j k l m n o p (q) r
s t u w (v) x y (z) ä ö.

A (B) (C) D E (F) G H I J K L M N O P
(Q) R S T U V (W) X Y (Z) Ä Ö.

a (b) (c) d e (f) g h i j k l m n o p (q) r s
t u v (w) (x) y (z) ä ö.

A (B) (C) D E (F) G H I J K L M N O P (Q)
R S T U V (W) (X) Y (Z) Ä Ö.

a (b) (c) d e (f) g h i j k l m n o p (q) r s
t u v (w) (x) y (z) ä ö.

A (B) (C) D E (F) G H I J K L M N O P
(Q) R S T U V (W) (X) Y (Z) Ä Ö.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9.

= - , ; : . ? ! () [] " ' ' § — * †

Tawans-esimerkkiä:

	A	E	I	O	U	Y	Ä	Ö
	Aa	Ee	Ii	Oo	Uu	Yy	Ää	Öö
h	ah	eh	ih	oh	uh	yh	äh	öh
	aah	eeh	iih	ooh	uuh	yhy	ääh	ööh
f	af	ef	if	of	uf	yf	äf	öf
	aaf	eef	iif	oof	uuf	yhf	ääf	öof
l	al	el	il	ol	ul	yl	äl	öl
	aal	eel	iil	ool	uul	hyl	ääl	ööl
m	am	em	im	om	um	ym	äm	öm
	aam	eem	iim	oom	uum	hym	ääm	ööm
n	an	en	in	on	un	yn	än	ön
	aan	een	iin	oon	uun	hyn	ään	öön
p	ap	ep	ip	op	up	yp	äp	öp
	aap	eep	iip	oop	uup	hyy	ääp	ööp
r	ar	er	ir	or	ur	yr	är	ör
	aar	eer	iir	oor	uur	hyr	äär	öör
s	as	es	is	os	us	ys	äs	ös
	aas	ees	iis	oos	uus	hys	ääs	öös
t	at	et	it	ot	ut	yt	ät	öt
	aat	eet	iit	oot	nut	hyt	äät	ööt
<hr/>								
S h	ha	he	hi	ho	hu	hy	hä	hö
	haa	hee	hii	hoo	huu	hyy	hää	höö
J i	ja	je	ji	jo	ju	ji	jä	jö
	jaa	jee	jii	joo	juu	jiy	jää	jöö

K	f	fa	fe	fi	fo	fu	fy	fä	fö
		faa	fee	fii	foo	fuu	fyy	fää	föö
P	l	la	le	li	lo	lu	ly	lä	lö
		laa	lee	lii	loo	luu	lyy	lää	löö
M	m	ma	me	mi	mo	mu	my	mä	mö
		maa	mee	mii	moo	muu	myy	mää	möö
N	n	na	ne	ni	no	nu	ny	nä	nö
		naa	nee	nii	noo	nuu	nyy	nää	nöö
P	p	pa	pe	pi	po	pu	py	pä	pö
		paa	pee	pii	poo	puu	pyy	pää	pöö
R	r	ra	re	ri	ro	ru	ry	rä	rö
		raa	ree	rii	roo	ruu	ryy	rää	röö
S	s	sa	se	si	so	su	sy	sä	sö
		saa	see	sii	soo	suu	syy	sää	söö
T	t	ta	te	ti	to	tu	ty	tä	tö
		taa	tee	tii	too	tuu	tyy	tää	töö
W	w	wa	we	wi	wo	wu	wy	wä	wö
		waa	wee	wii	woo	wuu	wyy	wää	wöö

hai	hei	hie	hoi	hui	hyi	häi	höi
jai	jei	jie	joi	jui	jyi	jäi	jöi
fai	fei	fie	foi	fui	fyi	fäi	föi
lai	lei	lie	loi	lui	lyi	läi	löi
mai	mei	mie	moi	mui	myi	mäi	möi
nai	nei	nie	noi	nui	nyi	näi	nöi
pai	pei	pie	poi	pui	pyi	päi	pöi
rai	rei	rie	roi	rui	ryi	räi	röi

fai	fei	fie	foi	fui	fhi	fäi	föi
tai	tei	tie	toi	tui	tvi	täi	töi
wai	wei	wie	woi	wui	wvi	wäi	wöi

hau	heu	hiu	hou	huo	hyö	häh	höh
jau	jeu	jiu	jou	juo	jyö	jäh	jöh
fau	feu	fiu	fou	fuö	fyö	fäh	föh
lau	leu	liu	lou	luo	lyö	läh	löh
mau	meu	miu	mou	muo	myö	mäh	möh
nau	neu	niu	nou	nuo	nyö	näh	nöh
pau	peu	piu	pou	puo	pyö	päh	pöh
rau	reu	riu	rou	ruo	ryö	räh	röh
sau	seu	siu	sou	suö	syö	säh	söh
tau	teu	tiu	ton	tuo	työ	täh	töh
wau	weu	wiu	wou	wuo	wyö	wäh	wöh

fah	leh	pih	roh	sub	tyh	näh	töh
laf	mef	rif	tof	suf	myf	wäf	pöf
mal	fel	hil	hol	ful	myl	täl	pöl
lam	fem	wim	hom	fum	tym	läm	föm
pan	len	fin	fon	tun	fyn	hän	pön
fap	fep	lip	fop	tup	hyp	häh	höp
far	ter	fir	por	nur	fyr	här	tör
was	les	nis	pos	tus	jys	fäs	fös
lat	fet	mit	pot	tut	fyt	fät	töt

Paah leeh fiih rooh puuh hyyh määh tööh
 jaaf meef piif toof suuf pyyf rääf fööf

maal keel wiil tool suul pyyl päääl pööl
 maam teem wiim hoom puum myym nääm kööm
 maan teen niin soon kuun pyyn jään pöön
 saap keep riip toop nuup ryyp kääp hööp
 saar teer piir poor puur syyr käär töör
 maas tees niis koos suus pyys hääs köös
 maat feet niit poot luut pyyt sääät tööt

Unk erk int ors unk irt ank ont

Bals kels pilk kolk tulk jylk wälf pölk
 hamp temp kimp romp sump bymp rämp
 pank kent kint kons junt kynt kánt pönk
 tark kers firs torf hurt tyrs fárt fórt.

Kaif weis kiel toin luif pyin räis söin
 naus keuh tiuf mouf juop hyök räys pöyf

Sana-esimerkkiä.

A=ho, aa=mu, ai=ta, au=ra, ah=ma, aal=to, ait=ta, auk=ko; E=lo, ei, Eu=ra, en=si, euk=ko; I=sä, il=ma, Iit=ti; O=wi, oi=wa, ou=to, op=pi, otša, ois=to; U=ni, uu=ni, ui=ma, ur=pa, uur=ret; Y=li, yö, yf=si; Ä=ly, ää=ni, äi=mä, äy=ri, äm=mä, ään=tää, äyh=kää; Öi=tä, öh=kää, öyh=kää.

Ha=fa, haa=paan, hai=su, hau=ta, haf=faan, haas=tan, hais=tan, haus=fa; Her=

ra, hei-nä, her-ran, heit-to; Si-tu, hii-reen, hie-ta, hii-kaa, hir-ren, hii-s-fun, hief-fa, hii-fa; Ho-wi, hoi-to, hou-raan, hom-ma, hoif-fa, hou-fa; Hu-pa, huu-toon, hui-wi, huo-net, hul-lun, hui-s-fin, huos-taan; Hywä, hyö-ty, hyö-tyy, höy-lään, hyl-ty, hys; Hä-tä, hää-lään, häi-lyy; Höp-sä, höys-tän.

Ja-no, jaa-rin, jau-ho, jat-fan; Jo-fi, joi, jou-fon, jos-fus; Ju-lo, juu-reen, juo-tan, Jus-si, juus-to, juof-sen; Jy-wä, jys-fän; Jä-tän, jää, jäi, jäl-leen, jään-len, jäyf-fä.

Ka-tu, kaa-tuu, kai-no, kau-fa, kar-fuun, kaar-ran, kais-la, kaup-pa; Ke-la, kei-la, keu-la, ken-fä, keit-toon, keuh-foon; Ki-wi, kii-waan, kie-ro, kiu-as, kir-wes, kiis-tän, kier-rän, kiuf-fu; Ko-wa, koi-wu, kou-ran, kor-peen, koit-to, kouf-fuun; Ku-po, kuu-si, kui-wa, kuo-len, kup-piin, kuus-ta, kuis-fun, kuol-leen; Ky-nä, kyy-ryyn, kyn-nän, kyyt-tö; Kä-py, kää-pä, käy-rä, kär-ryyn, käär-ryn; Kö-hä, köy-hän, köm-pii.

La-tu, laa-tuun, lai-ha, lau-maan, lat-wan, lais-fan, lauf-kaan; Le-pyn, lei-pä, leu-fa, lep-pään, leif-kaan; Li-fa, lii-fa,

lie=teen, liu=fas, liis=tin, liit-to, lies=fa,
liuf=faan; Lo=hi, loi=mi, lou=nas, loh=foon,
lois-to, louf=foon; Lu=ja, luu, lui=suun,
luo=tan, luu=ta, luul=laan, luis=tan, luon=
toon; Ly=ly, lyy=hään, lyy=tän, lyy=fän,
lyöt=tää; Lää=pi, lää=wään, läi=fyn, län=
nen, lää=ni, läif=fyy; Löi, löy=ly, löyh=fä.

Ma=han, maa=han, mai=to, mau=ru,
mah=ti, maal=ta, mais=tan; Me=la, mief=
faan, mel=lon, meis=faan; Mi=nä, mie=
lin, min=ne, miel=lyn; Mo=ni, moi=tin,
mou=het, mon=ta, moit=teet, mouf=faan;
Mu=ra, muu=raan, mui=noin, muo=to,
mur=ran, muut=tuu, muis=tan, muof=
faan; Myf=fä, myy=rä, myö=tään, myr=
ryn, myön; Mää=fi, mää=fii, mäi=hään,
määh=nään, mäs=fin, mäis=fään; Mö=fä,
möi, möy=fyn, möf=tiin, möin, möyf=fään.
Na=pa, naa=ras, nai=nen, nau=ris, nap=
pi, naar=mu, nain; Ne=wa, nei=ti, neu=la,
nes=tet; Ni=su, nii=si, nie=len, niu=ha, nis=
faan, niis=tän; No=fi, noi=ta, nou=sen,
not=foon, nouf=fii; Nu=rin, nuu=rin, nui=
ja, nuo=sen, nur=meen, nuof=fuu; Ny=fä,
nyy=lään, nyö=fyn, nyr=fin; Nä=fö, nää=
tä, nä=fin, näin, näy=fin, näf=fä, näyf=
fii; Nö=fö, nöy=rä.

Pa=no, paa=nuun, pai=ta, pau=la, pan-
 nun, paar=ma, pais=tet, pauk=kuu; Pe=to,
 pei=li, peu=ra, pet=to, pen=sas, peip=poon;
 Pi=la, pii=loon, pie=ni, piu=wi, pis=tos,
 piek=sän; Po=ro, poi=ka, pou=ta, pot=kin,
 pois=tan; Pu=roon, puu=ron, pui=ta, puo-
 li, pu=ren, puis=tan, puos=kin; Py=syn,
 pyy, pyi=tä, pyö=rään, pys=syn, pyör-
 ryn; Pää=ret, pää, päi=wä, pääs=si, pääs-
 tän, päis=tär; Pö=ly, pöy=tään, pöl=lön.

Ra=ju, raa=waan, rai=tis, rau=ta, ras-
 fas, raip=pa, rauf=ka; Re=ki, rei=kä, reu-
 na, ret=ken; Ri=su, rii=suu, rie=tas, riu-
 tuu, ris=ti, riis=ta, ries=ka; Ro=mu, roi-
 ma, rou=ta, ros=wot, rois=kuu; Ru=ma,
 ruu=suun, ruo=ho, run=sas, ruok=ko; Ry-
 sä, ryy=syt; Rää=mä, rää=syt, rääk=kään,
 rän=tä, räys=täs; Rö=sö, röi=ty.

Sa=lin, saa=liin, sai=ras, sau=na, sal-
 lin, saap=paat, sauk=ko; Se=tä, sei=nä,
 seu=lon, sel=wään, seik=ka; Si=ka, sii=kaan,
 sie=men, siu=naan, sil=mä, siir=ryn, siep-
 paan, siuk=ku; So=ma, sor=mi, sor=toon,
 sor=san, soit=to, souk=ka; Su=ru, suu=rus,
 sui=hin, suo, sur=maan, suut=tuu, suis-
 tan, suos=tun; Syli, syh, syi=tä, syö-
 tän, syl=jen, syyt=tää, syös=tän; Sä=kä,

Yää, säi=lyn, säy=näs, sär=jen, sääs=töön,
jäis=tän.

Ta=pa, taa=sen, tai=ka, tau=laan, tap=pa,
taat=to, taif=ka; Te=ko, tei=ni, teu=ras,
tem=paan; Ti=li, tii=liin, tie=to, tiu=ku,
til=fun, tiis=tai, tiet=ty, tiuf=kaan;
To=ra, toi=won, tou=foon, tor=fun, toin=nun,
touf=ka; Tu=li, tuu=li, tui=ma, tuo=hi,
tul=lut, tuul=lut, tuis=kuun, tuoh=ta;
Ty=wi, tyh=neen, työ, tyh=jään, työn=tää;
Tä=mä, tää, täi, täy=teen, täl=sen, tääl=lä,
täyt=tää; Tö=rö, töy=räs, tör=ky.

Wa=ra, waa=ra, wai=puu, wau=nut,
war=ren, waaf=sa, waip=pa; We=sa, wei,
wem=mel, weif=ko; Wi=ka, wii=si, wie=ras,
wii=lu, wis=siin, wiif=ko, wier=rän; Wo=ro,
woi, wou=ti; Wu=hi, wuof=raan; Wyyh=ti,
wyö; Wä=ki, wää=rä, wäi=wet; Wöi=tä,
wöy=räs.

Help=po, hors=ma; Jyrk=fä; Kons=ti,
font=ti, färp=pä; Myrs=ky; Pals=ta,
pank=ko, pilk=ka, pirt=ti; Rämp=pä; Silp=pu;
Tark=ka; WirS=ta.

U=lai=nen, Un=nus=tan, Urs=tai=suus,
Of=sa=ton, U=po=tan, Ul=pei=sen, U=ly=fäs,
Ul=jyi=nen, Säy=nä=jä, Hie=noi=nen,
Ja=ka=ja, Ka=ner=wa, La=hel=ma, Man=

sik-fa, Nei-to-nen, Pih-la-ja, Ku-no-ja,
 Sa-la-ma, Tuo-ne-la, Waa-puf-fa; Ha-
 lul-li-nen, Ju-ma-la-ton, Kel-wot-to-
 muus, Pe-wol-li-nen, Muu-fa-lai-set,
 Nä-pis-te-len, Pais-ta-ma-ton, Rip-pi-
 i-sä, Sa-nan-las-fu, Ta-wal-li-nen, Wä-
 ryy-del-lään, Un-si-ol-li-nen, E-ri-us-foi-
 nen, It-se-wal-ti-as, On-net-to-muut-ta,
 U-lyt-tö-mäs-ti, Kyl-mä-fis-foi-nen, Je-
 ru-sa-le-mis-ta, Ta-pa-tur-mai-ses-ti,
 J-jan-kai-f-ki-suu-tcen, Un-te-li-ai-suut-
 tan-sa, Tot-te-le-mat-to-muut-tan-sa.

Ma-to, ma-don, pe-to, pe-don, pa-ta,
 pa-dan, hy-wyy-den, yn-se-y-den, wan-
 hurs-fa-u-den, ar-me-li-ai-suu-des-ta, ur-
 hol-li-suu-del-lan-sa.

Han-fi, han-gen, hen-fi, hen-gen, hon-
 fa, hon-gan, kan-gas, kan-kaan, lan-fa,
 lan-gan, ran-fa, ran-gan, san-fa, san-
 gan, hen-gel-li-nen, win-fu-a, win-gut-
 taa, lin-ko-an, sin-go-tan, Hel-sin-fi,
 Hel-sin-gin, Hel-sin-fiin.

Py-hän Naa-ma-tun Sa-no-ja.

Lap-set kuul-kaat mi-mu-a: Her-ran pel-won mi-nä
 teil-le o-pe-tan. Her-ran pel-ko on wii-sa-u-den al-ku;

tyh=mät hyl=kää=wät wii=sa=u=den ja o=pin. Mu=tu=as on jo=kai=nen kuin pel=kää Her=raa, ja Hä=nen käs=ky=jän=sä san=gen hi=moit=see.

Ju=ma=la on **Heu=ki**: ja jot=ka Hän=tä ru=koile=wat, nii=den pi=tää hen=ges=sä ja to=tuu=des=sa Hän=tä ru=koile=man. Ba=ka=nain e=pä=ju=ma=lat o=wat ho=pe=a ja kul=ta, ih=mi=s=ten kä=sil=lä teh=dyt; heil=lä on juu, ja ei=wät pu=hu: heil=lä o=wat sil=mät, ja ei=wät nä=e: heil=lä o=wat kor=wat, ja ei=wät kuu=le: ei=kä o=le hen=ke=ä hei=dän suus=sansa: jot=ka nii=tä te=ke=wät, he o=wat niit=ten kal=tai=set, ja kait=ki jot=ka hei=hin us=kalta=wat. Hä=wet=kää kait=ki jot=ka ku=wi=a pal=we=le=wat, ja kers=kaa=wat e=pä=ju=ma=li=s=ta. Her=ra mei=dän Ju=ma=lam=me on **Yf=si ai=uo=a** Her=ra.

Her=ra **J=jan=kait=ki=nen** Ju=ma=la, jo=ka maan ää=ret on luo=mut, ei wä=sy ei=kä nään=ny. **Sun=ri** on mei=dän Her=ram=me, ja juu=ri Hä=nen **Woi=man=sa**; ja Hä=nen **Wii=sa=u=ten=sa** on mää=rä=tön. Hä=nen **Ju=mär=ryk=sen=sä** on tut=ki=ma=ton. Her=ra on **Kait=ki=ti=tä=wä** Ju=ma=la. Ei o=le Si=mul=ta (Her=ra!) yf=si=kään a=ja=tus pei=tet=ty. En=kö Mi=nä o=le se Ju=ma=la, jo=ka **Läsnä olen?** ja=noo Her=ra. Luu=let=kös, et=tä jo=ku tai=taa it=sen=sä niin sa=lai=ses=ti kät=ke=ä, ett=en Mi=nä hän=tä nä=e? ja=noo Her=ra. Jo=ka kor=wan on is=tut=ta=nut, ei=kö Hän kuu=le? e=li jo=ka sil=män loi, ei=kö Hän nä=e? Mi=nä o=len Her=ra, jo=ka **En muntu.** Mi=nä o=len Ju=ma=la **Kait=ki=wal=ti=as**, wa=el=la Mi=nun e=des=sä=ni ja o=le wa=kaa (ja=noo Her=ra).

Ku=ka ei pel=kää Si=nu=a, Her=ra! ja Si=nun Mi=me=äs y=li=s=tä? Sil=lä Si=nä yf=si=näs **Wy=hä** o=let.

Her-ra on **Wan-hurs-fas**, ja ra-fas-taa wan-hurs-fa-ut-ta. Wan-hurs-faal-le koit-taa wal-ke-us, ja i-lo hurs-fail-le sy-däm-mil-le. Mut-ta jo-ka wää-rin teh-nyt on, sen pi-tää saa-man sen jäl-keen kuin hän wää-rin teh-nyt on; ja ei pi-dä muo-to-a kat-sot-ta-man. Her-ran sa-na on **To-tuus**, ja mi-tä Hän lu-paa, sen Hän wah-wa-na pi-tää. **Su-loi-nen** on Her-ra kai-kil-le, ja ar-mah-taa kai-ki-a te-ko-jan-sa. **Lau-pe-as** ja **Ar-mol-li-nen** on Her-ra, **Kär-si-wäi-nen** ja ai-wan **Sy-wä**. Niin-kuin i-sä ar-mah-taa lap-si-an-sa, niin Her-ra-kin ar-mah-taa pel-kää-wi-än-sä.

Ju-ma-la on **Rak-fa-us**, ja jo-ka rak-fa-u-des-sa py-syy, hän py-syy Ju-ma-las-sa ja Ju-ma-la hä-nes-sä. Niin on Ju-ma-la maa-il-maa ra-fas-ta-nut, et-tä Hän an-toi ai-no-an Poi-kan-sa, et-tä jo-kai-nen, kuin us-koo Hä-nen pääl-len-sä, ei pi-dä huk-ku-man, mut-ta i-jan-kai-ki-sen e-lä-män saa-man. Te olet-te Mi-nun yst-tä-wä-ni, jos te teet-te mi-tä Mi-nä käs-ken (ja-noo Her-ra). Ja tä-mä on Hä-nen käs-ty-n-sä, et-tä me Hä-nen Poi-kan-sa Je-suk-sen Kris-tuk-sen Mi-men pääl-le us-koi-sim-me ja ra-fas-tai-sim-me toi-nen tois-tam-me, niin kuin hän meil-le käs-ty-n an-toi. Sil-lä rak-fa-us on la-in täyt-tä-mys. Rak-fa-us on kär-si-wäi-nen ja lau-pe-as. Ei rak-fa-us ka-deh-ti, ei rak-fa-us o-le ty-ly, ei hän pai-su. Ei hän käy-tä it-se-än-sä so-pi-mat-to-mas-ti, ei hän o-maan-sa et-si, ei hän wi-haan sy-ty, ei hän pa-haa a-jat-te-le. Ei hän wää-ryy-des-tä i-loit-se, mut-ta hän i-loit-see to-tuu-des-ta. Kai-ki hän peit-tää, kai-ki hän us-koo, kai-ki hän toi-woo, kai-ki hän kär-sii. Ei rak-fa-us kos-kaan wä-sy. Jos jo-ku ja-noo: mi-nä ra-fas-tan Ju-ma-la-ta, ja wi-haa wel-je-än-sä, se on wa-leh-te-li-a. Lap-su-kai-seni! ä-l-kääm-

me ra=kaš=ta=ko sa=nal=la e=li kie=läl=lä, waan työl=lä ja to=tuu=del=la.

Lap=set, ol=kaat kuu=li=ai=set **Wan-hem-mil-len-ne** kai=kis=sa; sil=lä se on Her=ral=le hy=win otol=linen. Jo=ka Her=raa pel=kää, se kun=ni=oit=taa myös i=sään=sä ja pal=we=lee wan=hem=pi=an=sa, ja pi=tää hei=tä Her=ra=nan=sa. Voi=ka=ni! kuu=le i=säs ku=ri=tus=ta, ja ä=lä hyl=kää äi=tis käs=ky=ä. Kun=ni=oi=ta i=sääs ja äi=ti=äs, työl=lä, pu=heel=la ja kär=si=wäl=li=syy=del=lä, et=tä hei=dän siu=na=ut=sen=sa tu=liis si=nun pääl=les; sil=lä i=sän siu=na=us ra=ken=taa lap=sil=le huo=neet; mut=ta äi=din ki=ro=us ne maa=han ku=kis=taa. Jo=ka ku=ri=tut=sen hyl=kää, hä=nel=lä on köy=hyys ja hä=pe=ä, waan jo=ka antaa it=se=än=sä ran=gais=ta, hän tu=lee kun=ni=aan. Ra=kaš lap=si! kor=jaa i=sääs hä=nen wan=hal=la i=jäl=län=sä; ja ä=lä jaa=ta hän=tä mur=heel=li=sek=si niin kau=wan kuin hän e=lää. Kär=si hän=tä, jos hän tu=lee lap=sel=li=sek=si, ja ä=lä kat=so hän=tä y=lön, wai=ka si=nä o=let ja=lom=pi. Sil=lä se hy=wä, kuin wan=hem=mi=le teh=dään, ei i=kä=nän=sä u=noh=de=ta.

O=pi en=sin it=se, en=nen kuin si=nä mui=ta o=pe=tat. Mui=te=le en=sin it=se=äs, en=nen kuin si=nä mui=ta tuo=mit=set. U=jat=te=le Luo=jaas nuo=ruu=des=sas, en=nen kuin pa=hat päi=wät tu=le=wat ja wuo=det lä=hes=ty=wät. Jos et si=nä nuo=re=na ko=loo; mi=täs tah=dot löy=tää wan=hal=la i=jäl=läs? Kai=kil=la on mää=rät=ty ai=ka; ja kai=kil=la, mi=tä tai=waan al=la al=je=taan, on hei=dän het=kensä. Ä=lä ke=hu huo=me=nes=ta päi=wäs=tä; sil=lä et si=nä tie=dä mi=tä tä=nä päi=wä=nä ta=pah=tuu.

Her=ran pel=ko on ku=ri=tus **Wii=sa=u=teen**; ja kun=ni=an e=del=lä käy nöy=vyys. Kuu=le neu=wo=a, ja o=ta ku=ri=tus was=taan, tul=lat=ses wih=doin wii=saat=si.

Köy-hä ja wii-sas lap-si on pa-rempi wah-waa ku-nin-gas-ta, jo-ka **Tyh-mä** on ja ei tai-da ot-taa neu-wo-a. Tyh-mi-sen tyh-myy-s ef-syt-tää hä-nen, niin et-tä hän sy-däm-mes-sän-sä wi-has-tuu Her-raan. Tyh-män mie-les-tä on hä-nen tien-sä o-tol-li-nen: mut-ta wii-sas ot-taa neu-won. Ka-kas lap-si! jos si-nä tot-te-let, niin tu-let wii-saak-si, ja jos si-nä pa-net sy-däm-me-s, niin tu-let toi-mel-li-sek-si. O-le mie-le-läs wan-hain jou-kos-sa, ja kus-sa wii-sas mies on, niin o-le hä-nen seu-ras-san-sa. Kuu-le mie-le-läs Ju-ma-lan sa-naa, ja o-ta waa-ri wii-sa-u-den sa-nan-las-kus-ta. O! kuin-ka suu-ri se on, jo-ka wii-sas on; mut-ta jo-ka Ju-ma-la-ta pel-kää, ei sen y-lem-pä-nä o-le ken-kään. Tut-ki ai-na Ju-ma-lan käs-ty-jä ja muis-ta Hä-nen sa-naan-sa; se wah-wis-taa sy-däm-mes ja ar-taa si-mul-le wii-sa-u-den, jo-tas hi-moit-set.

Mut-ta se **Wii-sa-us jo-ka yl-hääl-tä on**, se on en-sis-ti to-den puh-das, sit-te rau-hal-li-nen, si-we-ä, us-ko-wa, täyn-nä lau-pe-ut-ta ja hy-wi-ä he-del-mi-ä, e-ri-seu-ra-ton ja ul-ko-kul-la-ton. Kus-sa wii-sas ja tai-ta-wa on tei-dän se-as-san-ne, se o-sot-ta-koon hy-wäl-lä me-nol-lan-sa hä-nen työn-sä wii-sa-u-den si-we-y-des-sä. Sil-lä jo-ka tai-taa hy-wää teh-dä ja ei tee, niin se on hä-nel-le syn-nik-si.

Jo-ka **Wan-hurs-ka-ut-ta** ja **Sy-why-tä** nou-dat-taa, hän löy-tää e-lä-män, wan-hurs-ka-u-den ja kun-ni-an. Wan-hurs-ka-us war-je-lee nuh-teet-to-man; mut-ta ju-ma-la-ton me-no ku-kis-taa syn-ti-sen. Her-ran ni-mi on wah-wa lin-na: wan-hurs-kas juok-see sin-ne ja tu-lee war-jel-luk-si. Wan-hurs-kas on kuo-le-mas-sa-kin roh-ke-a. Wan-hurs-kaan muis-to py-syy siu-na-uk-jes-sa; waan ju-ma-lat-to-main ni-men pi-tää mä-

tä=ne=män. Jo=kai=nen kuin ei tee wan=hurs=ka=ut=ta, ei se o=le Ju=ma=las=ta, ja jo=ka ei ra=kas=ta wel=je=än=sä.

Ei yk=si=kään wii=sa=us, e=li ym=mär=rys, ei=kä neu=wo au=ta Her=raa was=taan. **Ju=ma=lat=to=man** työ on tur=ha; waan jo=ka wan=hurs=ka=ut=ta kyl=wää, sil=lä on hy=wä palk=ka. Ju=ma=lat=to=main kers=ka=us ei u=lo=tu kau=as, ja **U=ko=ful=lat=tuin** i=lo on sil=män rä=pä=yk=sek=si. Ju=ma=lat=to=man huo=nees=sa on Her=ran ki=ro=us; mut=ta wan=hurs=kaan ma=ja siu=na=taan. Ju=ma=lat=to=mat saa=wat pa=han lo=pin; mut=ta hyl=jä=tä syn=ti=ä on pal=we=lus jo=ka Her=ral=le kel=paa.

Poi=ka=ni! pa=ke=ne **Syn=ti=ä** niin=kuin käär=met=tä; sil=lä jos si=nä tu=let hän=tä lä=hes, niin hän pi=sää si=nu=a. Jo=kai=nen syn=ti on niin=kuin kal=si=te=räi=nen miek=ka, ja te=kee sen=kal=tai=sen haa=wan, jo=ta ei ken=kään (ih=mi=nen) pa=ran=taa tai=da. Jos pa=han=juo=ni=set si=nu=a hou=kut=te=le=wat, niin ä=lä hei=hin suos=tu. Ä=lä luo=ta si=nu=as sii=hen, et=tä se jout=ko suu=ri on, jon=ka kans=sa si=nä pa=haa teet; mut=ta muis=ta, ett'=ei ran=gais=tus o=le kau=ka=na. Jo=ka pa=han te=kon=sa kiel=tää, ei hän me=nes=ty; waan jo=ka sen tun=nus=taa, hä=nel=le ta=pah=tuu lau=pe=us.

On nii=tä=kin jot=ka **luu=le=wat** it=si=än=sä puh=tait=si; ja ei=wät o=le kui=ten=kaan saas=tai=suu=des=tan=sa pes=tyt. Mut=ta Her=ra tut=ki=te=lee sy=däm=met. Ä=lä o=le wii=sas mie=les=täs; waan pel=kää Her=raa ja wäl=tä pa=haa. Un=na toi=sen it=se=ä=si kiit=tää, ä=lä=kä o=man suus. Kos=kas nä=et jon=kun, jo=ka luu=lee it=se=än=sä wii=saak=si; e=nem=pi on sil=lain toi=wo=a tyh=mäs=tä kuin hä=nes=tä. Ä=läät it=ses=tän=ne pal=jo pi=tä=kö; waan pi=tä=kää tei=tän=ne nöy=räin kal=tais=na.

U=pe=us on ai=na lan=kee=muk=sen e=del=lä. U=

pe-yš ku-fiš-taa ih-mi-sen; waan kun-ni-a ko-rot-taa
Nöy-rän. Kus-sa yl-pe-yš on, sii-nä on myös y-lön-
 kat-se; mut-ta wii-sa-us on nöy-rän ty-kö-nä. Ä-lä tee
 wi-ras-sas o-man pääs pe-rään, ja ä-lä yl-pe-i-le kos-ka
 si-nu-a tar-wi-taan. Jo-ta kor-ke-am-pi si-nä o-let, si-tä
 e-nem-pi nöy-ryy-tä si-nu-as; niin on Her-ra si-nul-le
 ar-mi-as. Sil-lä Her-ra on kaik-kein kor-ke-in, jo-ka te-
 kee suu-ri-a töi-tä nöy-rän kaut-ta. Ju-ma-la ja ih-
 mi-set wi-haa-wat yl-pe-i-tä; sil-lä yl-pe-ä te-kee wää-rin
 mo-lem-pi-a was-taan. Jo-ka pal-jo ko-rei-lee, se saa
 sii-tä wa-hin-gon; mut-ta jo-ka it-sen-sä a-len-taa, se
 y-len-ne-tään.

Ä-lä pu-hu **To-tunt-ta** was-taan, mut-ta an-na
 hä-pe-än tul-la pääl-les, jos si-nä wi-al-li-nen o-let.
 Mut-ta was-taa to-tuuden puo-les-ta kuo-le-maan as-ti,
 niin Her-ra Ju-ma-la on jo-ti-wa si-nun e-des-täs.
Wää-rän to-dis-tajan ei pi-dä pää-se-män ran-
 kai-se-mat-ta; ja jo-ka roh-ke-as-ti wa-leh-te-lee, se ka-
 do-te-taan.

Jo-ka suun-sa ja **Rie-len-sä hil-lit-see**, hän
 war-je-lee sie-lun-sa ah-dis-tuk-ses-ta. Mo-ni tu-lee suu-
 reen wa-hin-foon o-man suun-sa kaut-ta. Ä-lä se-ko-i-ta
 si-nu-as sen kans-sa, jo-ka sa-lai-suuden il-moit-taa, jo-
 ka pa-net-te-lee, ja jol-la pe-tol-li-nen suu on. Jo-ka
 pal-jo pu-huu ja wä-hän pi-tää, hän on niin-kuin tuu-li
 ja pil-wi il-man sa-det-ta. Jo-kai-ses-ta tur-has-ta sa-
 nas-ta kuin ih-mi-set pu-hu-wat, pi-tää hei-dän lu-ku te-
 ke-män tuo-mio-päi-wänä.

Ra-wa-luus ei o-le wii-sa-us, ja ju-ma-lat-to-
 main **Pe-tos** ei o-le toi-mel-li-suus. Ra-wa-la ih-mi-
 nen tu-lee wi-hat-ta-wat-si. Pe-tol-li-nen sy-dän on kau-
 his-tus Her-ral-le; waan wi-at-to-man tie on Hä-nel-le

o=tol=li=nen. Ei pe=tol=li=nen a=si=a me=nes=ty; mut=ta ah=ke=ra saa hy=wän ta=wa=ran. Jo=ka wää=ryyt=tä kyl=wää, se niit=tää wai=wan; ja hä=nen pa=huu=ten=sa huk=kuu wit=sal=la.

Kär=si=wäl=li=nen on pa=rem=pi kuin wä=ke=wä; ja jo=ka hil=lit=see mie=len=sä on pa=rem=pi kuin se, jo=ka kau=pun=gin voit=taa. Poi=ka=ni! ä=lä Her=ran ku=ri=tus=ta hyl=kää, ja ä=lä o=le kär=si=mä=tön, kos=ka Hän si=nu=a ran=kai=see: Sil=lä jo=ta Her=ra ra=kaš=taa, si=tä Hän ran=kai=see, ja se on Hä=nel=le o=tol=li=nen niin=kuin poi=ka i=säl=len=sä.

Jo=ka **Hef=ku=ma=ta** ra=kaš=taa, se tu=lee köy=hät=si, ja jo=ka wii=naa ja her=kul=li=suut=ta ra=kaš=taa, ei hän tu=le rik=kaak=si. Ä=lä o=le **Juo=ma=rit=ten** ja **Syö=mä=rit=ten** se=as=ja; sil=lä juo=ma=rit ja syö=mä=rit köyh=ty=wät ja u=ni=ke=ko tu=lee ryy=syis=sä käy=mään. Wii=na te=kee pilk=kaa=jak=si, ja wä=ke=wät juo=mat te=ke=wät tyh=mäk=si: jo=ka nii=tä ra=kaš=taa, ei hän i=kä=nän=sä wii=saak=si tu=le.

Jo=ka **Sau=re=u=des=ta** on syt=ty=nyt, se on niin=kuin pa=la=wa tu=li, ei=kä lat=kaa sii=hen as=ti kuin hän it=sen=sä polt=taa. Port=toin suu on sy=wä kuop=pa; jo=ka ei Her=ran suo=si=os=sa o=le, hän lan=kee sii=hen.

Lais=ka pyy=tää ja ei saa; mut=ta **Wi=re=ä** saa y=len=kyl=lä. Ah=ke=ra kä=si saa hal=li=ta; waan lais=kan täy=tyy we=ron=a=lai=sek=si tul=la. Jo=ka lais=ka työs=sän=sä on, hän on sen we=li, jo=ka wa=hin=ko=a te=kee. Me=ne lais=ka muu=ri=ai=sen ty=kö; kat=so hä=nen me=no=an=sa ja o=pi. Hän wal=mis=taa e=la=tuf=sen=sa su=wel=la, ja ko=loo ruo=kan=sa e=lon ai=ka=na. Ra=kaš lap=si! o=ta a=jas=ta waa=vi, ja wäl=tä wää=vi=ä a=si=oi=ta.

Mo=ni on **Köy=hä** juu=res=sa rik=ka=u=des=sa, ja

mo=ni on **Ni=ko** köy=hyy=des=sän=sä. Wan=hurs=kaan huo=nees=sa on yl=tä=fyl=lä; waan ju=ma=lat=to=man saa=liis on hä=win=tö. Pa=rem=pi on wä=hä wan=hurs=ka=u=des=sa, kuin suu=ri saa=liis wää=ryy=des=sä. Pa=rem=pi on wä=hä Her=ran pel=woš=sa, kuin suu=ri ta=wa=ra il=man le=po=a. Ä=lä len=nä=tä fil=mi=äs sen jäl=keen, jo=ta et si=nä tai=da saa=da.

(Te köy=hät! pan=kaat mie=leen=ne, mi=tä To=pi=as sa=noi:) Ä=lä mu=reh=di, poi=kani, me o=lem=me to=sin köy=hät, nuut=ta me saam=me pal=jo hy=wää, jos me Ju=ma=laa pel=kääm=me, wäl=täm=me syn=ti=ä ja teen=me hy=wää. Jos si=nä siis työ=lääs=ti e=la=tut=ses saat, niin ä=lä si=tä pa=ne pa=haš=ses, sil=lä Ju=ma=la on niin sää=tä=nyt. Raiš=ki Her=ran työt o=wat san=gen hy=wät. Ei ih=mi=sen pi=dä sa=no=man: mi=hin=kä tä=mä? sil=lä Hän on luo=nut jo=kai=sen, niin et=tä ne jo=hon=ku=hun kel=paa=wat. Ole i=loi=nen hy=wi=nä päi=wi=nä, ja o=ta myös pa=ha=fin päi=wä hy=wät=ses; sil=lä sen on Ju=ma=la luo=nut toi=sen kans=sa. Un=na ties Her=ran hal=tuun, ja pa=ne toi=wo=si Hä=neen.

Jos me **ra=kaš=tam=me toi=nen toiš=tam=me**, niin Ju=ma=la py=syy meis=sä, ja Hä=nen rak=ka=u=ten=sa on täy=del=li=nen meis=sä. Käš=kyu pää=töš on rak=ka=us puh=taas=ta sy=däm=mes=tä, ja hy=wäs=tä o=mas=ta tun=noš=ta, ja wil=pit=tö=mäs=tä us=koš=ta. Ä=kään ku=kaan o=maa pa=raš=tan=sa kat=šo=ko, waan myös toi=sen pa=raš=ta. Ka=kaš=ta lä=him=mäiš=täs niin=kuin it=se=äs. Ol=loon rak=ka=us wil=pi=tön. Wi=hat=kaat pa=haa, ja rip=pu=kaat kii=ni hy=wäs=sä. Ei pi=dä tei=dän Wää=ryyt=tä te=ke=män tuo=mi=ol=la, kyy=nä=räl=lä, waa'al=la

ja mi-tal-la. Wel-jel-li-nen rat-ka-us ol-koon sy-däm-mel-li-nen tei-dän kes-ke-nän-ne. Rat-so-kaat ett'-ei jo-ku pa-haa pa-hal-la kos-ta. Siu-nat-kaat wai-nol-li-si-an-ne: siu-nat-kaat, ja ä-l-kää-t sa-da-tel-ko. Jo-ka (toi-sel-le) tuo-pan kai-waa, hän lan-kee sii-hen. Jos si-nun wi-ha-mie-hes i-soo, niin ra-wit-se hän-tä; jos hän ja-noo, niin juo-ta hän-tä. Ä-lä sa-no: niin-kuin hän te-ki mi-nul-le, niin mi-nä teen hä-nel-le; mi-nä kos-tan jo-kai-sel-le työn-sä jäl-keen. Tie-dä, et-tä Ju-ma-la kai-kein näi-den täh-den si-nun tuo-mi-on e-teen a-set-taa. Ol-kaat ys-tä-wäl-li-set ja lau-pi-aat, ja an-teek-si an-ta-kaat toi-nen toi-sel-len-ne; niin-kuin Ju-ma-la teil-len-kin Kris-tuf-sen kaut-ta an-teek-si an-ta-nut on.

Su-loi-nen was-ta-us hil-lit-see **Wi-han**; mut-ta ko-wa sa-na saat-taa mie-len kar-waak-si. Wi-hai-nen mies saat-taa **To-ran** mat-kaan; mut-ta kär-si-wäl-li-nen a-set-taa rii-dan. Jo-ka to-raa ra-ka-s-taa, se ra-ka-s-taa syn-ti-ä. Ä-lä o-le y-lön pi-kai-nen wi-haan; sil-lä wi-ha le-pää hul-luin sy-däm-mes-sä. Mie-hen kun-ni-a on ol-la rii-dat-ta; waan jot-ka mie-läl-län-sä rii-te-le-wät, o-wat kai-ki tyh-mät. Ä-til-li-nen ih-mi-nen te-kee hul-lun toi-tä.

Ä-lä hyl-kää **Ys-tä-wä-täs** ka-lun täh-den, ja si-nun us-kol-lis-ta **Wel-je-äs** par-haan kul-lan täh-den. O-le us-kol-li-nen ys-tä-wäl-les hä-nen köy-hyy-des-sän-sä, et-täs hä-nen kans-san-sa i-loit-si-sit, kos-ka hä-nen hy-win käy. Kol-me on kau-nis-ta kap-pa-let-ta, jot-ka Ju-ma-lal-le ja ih-mi-sil-le kel-paa-wat: Kos-ka

wel=jek=jet o=wat yk=si=mie=li=jet, ky=län mie=het ra=kas=ta=wat toi=nen tois=tan=sa, ja mies ja wai=mo kes=ke=nän=sä hy=win so=pi=wat.

Ä=lä kat=so **Wan=huut=ta** y=lön, sil=lä me ai=om=me myös wan=hat=si tul=la. Ä=lä hyl=kää wan=hain pu=het=ta, sil=lä he o=wat myös op=pi=neet i=sil=tän=sä, ja si=nä tai=dat heis=tä op=pi=a kuin=ka si=nun pi=tää was=taa=man, kos=ka tar=wi=taan.

Ä=lä hä=päi=se **Mur=heel=li=ta**; sil=lä yk=si on, jo=ka tai=taa a=len=taa ja y=len=tää. Mur=heel=li=ta sy=dän=tä ä=lä tee e=nem=män mur=heel=li=sek=si, ja ä=lä wii=wy=tä lah=jaa köy=häl=tä. Sil=lä Se, jo=ka hä=nen teh=nyt on, kuu=lee hä=nen ru=ko=uf=sen=sa, kos=ka hän mur=heel=li=sel=la sy=däm=mel=lä si=nun y=lit=ses wa=lit=taa. Loh=du=ta it=ke=wäi=si=ä ja mur=heh=di mur=heh=ti=wais=ten kans=sa. Ä=lä wä=sy **Sai=rai=ta** op=pi=mas=ta, sil=lä näi=den täh=den si=nu=a ra=kas=te=taan.

Ä=lä **Köy=hää** hä=täy=tä, ja ä=lä o=le ko=wa **Tar=wit=se=wal=le**. Jo=ka köy=hää syl=jes=ke=lee, se hä=wäi=see hä=nen Suo=jan=sa; ja jo=ka i=loit=see toi=sen wa=hin=gos=ta, ei se pää=se ran=kai=se=mat=ta. Jo=ka köy=hää ar=mah=taa, hän lai=naa Her=ral=le, jo=ka hä=nen hy=wän työn=sä jäl=leen mak=sa=wa on. Ä=lä u=noh=da köy=hää, kos=ka si=nul=la on i=loi=nen päi=wä. Si=nun täy=tyy kui=ten=kin wai=wa=loi=sen hi=kes muil=le jät=tää, ja si=nun työ=s pe=ril=li=sil=le an=taa. Jo=ka lä=him=mäi=sel=le lai=naa, hän te=kee lau=pe=u=den työn; ja jol=la ta=wa=ra=ta on, hä=nen tu=lee se teh=dä. Niin=kuin sa=de

on pou-dal-la tar-peel-li-nen; niin myös lau-pe-us tu-lee hä-däs-jä oi-fe-aan ai-kaan.

Wan-hurs-kas ar-mah-taa Juh-taan-sa; mut-ta ju-ma-lat-to-man sy-dän on ar-mo-ton. Jos si-nul-la on kar-jaa, niin hol-ho nii-tä, ja jos ne owat si-nul-le tar-peel-li-set, niin pi-dä nii-tä.

Te i-sät! äl-käät yl-lyt-tä-kö lap-si-an-ne vi-haan; vaan kas-vat-ta-kaat hei-tä ku-ri-tuk-ses-sa ja Her-ran nuh-tees-sa. Kat-so, lap-set o-vat Her-ran lah-ja. Jos si-nul-la on lap-si-a, niin ku-ri-ta hei-tä ja not-kis-ta hei-dän kau-lan-sa nuo-ruu-des-sa. Niin-kuin si-nä lap-sen to-tu-tat nuo-ruu-des-sa, niin ei hän si-tä luo-vu, kos-ka hän van-he-nee. Jo-ka las-tan-sa ra-kas-taa, se pi-tää hä-nen ai-na ku-ri-tuk-sen al-la, et-tä hän sit-te saa i-lon hä-nes-tä. O-pe-ta las-ta ja ä-lä an-na hä-nen jou-ti-laa-na käy-dä, ett'-ets tu-li-si hä-pe-ään hä-nen täh-ten-sä. Jo-ka vit-saan-sa sääs-tää, hän vi-haa las-tan-sa; vaan jo-ka hän-tä ra-kas-taa, hän ai-ka-nan-sa si-tä ku-rit-taa.

Her-ra Ze-ba-oth! Au-tu-as on se ih-mi-nen, jo-ka Si-nuun us-kal-taa. Au-tu-aat o-vat ne ih-mi-set, jot-ka Si-nu-a pi-tä-vät vä-ke-vyy-te-nän-sä, ja sy-däm-mes-tän-sä va-el-ta-vat Si-nun jäl-kees. Kal-lis-ta mi-nun sy-däm-me-ni Si-nun to-dis-tuk-siis, ja ei ah-ne-u-den puo-leen. Kään-nä mi-nun sil-mä-ni pois kat-se-le-mas-ta tur-huut-ta; vaan vir-

vo-ta mi-nu-a Si-nun tie-hes. Si-nun kä-tes o-vat mi-nun teh-neet ja valmis-ta-neet: an-na mi-nul-le ym-mär-rys-tä op-pi-ak-se-ni Si-nun käs-ky-jäs. O-pe-ta mi-nul-le Her-ra! Si-nun sää-ty-jes tie, et-tä mi-nä sen lop-puun as-ti kät-ki-sin. O-pe-ta mi-nu-a a-jat-te-le-maan mi-nun lop-pu-a-ni; tie-tääk-se-ni, et-tä mi-nä er-ka-nen tääl-tä. Tut-ki mi-nu-a, Ju-ma-la! ja ko-et-te-le mi-nun sy-däm-me-ni: ja kat-so, jos mi-nä pa-hal-la tiel-lä lie-nen, niin saa-ta mi-nu-a i-jan-kaik-ki-sel-le tiel-le. Her-ra Si-nun lau-pe-u-tes on i-jan-kaik-ki-nen: ä-lä Si-nun kä-si-a-laas hyl-kää. O-so-ta meil-le ar-mo-as, ja Si-nun au-tuu-tes an-na meil-le, Si-nun Poi-kas, Je-suk-sen Kris-tuk-sen, mei-dän Her-ram-me kaut-ta! A-men.

Wieraita Sanoja.

Baal, Ba-bel, Ba-rab-bas, Bib-li-a, Jo-ab. Ga-bul, Gor-ne-li-us, Gu-san, Gla-ra, Ge-der-puu, Gi-li-ci-a, Gy-prus, Gää-sa-re-a, Chal-de-a, Che-ru-bim, Cho-ra-san, Chris-tus. Da-wid, De-bo-ra, Di-na, Do-ra, Dru-sil-la. Fe-lix, Fes-

tus, For-tu-na-tus. Ga-bri-el, Gad, Gil-gal, Go-sen, Gre-fan-maa. Dwin-tus, Dwi-ri-nus, Dwen-sel. Vic-tor, von Vinc-fe, Beh-fe, Vi-scher; Ven-til, Ba-nisj. Xer-res, A-rel, A-le-ran-der, Ser-tus, Za-cha-ri-as, Ze-be-de-us, Ze-ba-oth, Zi-on. Pha-ra-o, Pha-ri-se-us, Phi-lip-pus, Phoi-be. Tha-bor, Thes-sa-lo-ni-ca, Tim-nath, Tho-mas.

1. O Herra! nuoruuteni ajan
Sinulle tahdon uhrata,
Ja suloisimman Armahajan
Pyhäätä mieltä noudattaa.
Eiis ota minut suojahas,
Niin pyhyä aina omanas.

2. Jo hyvyyhdelläs awaralla
Toit minun muinen maailmaan;
Eiis anna että warjos alla
Wakaana aina waellan.
Sinuhun turwaan, Isäni!
Mun lu'it kaikki päiwäni.

3. Suo mua, saamatointa vielä,
Sun Henkes aina johdattaa,
Niin ett'en turmelluksen tiellä
Sun armoos mahtais kadottaa;
Waan lahjas oikein käyhtäisiin,
Ja pyhän tahtos täyhtäisiin.

4. Jos maailmalta petetyksi,
Ja kiusausten waaroisja
Mun näet syntiin wietellyksi,
Ja surutointen seuroisja;
Niin saata mua neutwoillas,
Ja wahwiista Sun awullas.

5. Suo ett'en tyhmin ajattele,
 Niin pettäin raukka itseni,
 Voitwani wanhuudessa vielä
 Parantaa monet virheeni;
 En hymärtää woi waitwainen,
 Jos näen päitwän huomisen.

6. Suo että armos oikein tähtän,
 Pyhääki mieltäs noudatan,
 Ja tehdyn walani niin tähtän
 Ja pidän liittos ainiaan;
 Niin, laupeuteesi turwatan,
 Isjäsen perin autuuden.

1. O taitwaallinen Isämme!

Me köyhät lapses tulemme
 Sun loupeuteesi turwaamaan,
 Ja tarpeitamme anomaan;
 Ah! kuule huokauksemme,
 Ja tähtä rukouksemme.

2. Pyhänä Nimes pyhköön,
 Ja waltakuntas lewitköön
 Maailman kaisen äärihin:
 Sun tahtos tapahtukoon niin
 Alati täällä ajassa,
 Kuin tapahtuu se taitwaassa.

3. Mhös joka päitwä leipämme
 Suo meille, rakas Isämme!
 Anteeski anna welkamme,
 Kuin me sen muille annamme;
 Ja kiusausten waaroista,
 Pahasta meitä pelasta.

4. Sun waltakuntas kunnia
 On kiitettävä, forkea,
 Niin olet kaikkivaltiäs,
 Kuin waitwaisille armias;
 Siis puolehemme katsahda,
 Ja lapsiasi armahda.

Serran Nukous.

Isä meidän, joka olet taiwaassa!
Pyhitetty olkoon Sinun Nimes. Lä-
hes tulkoon Sinun waltakuntas. Ta-
pahutkoon Sinun tahtos niin maassa
kuin taiwaassa. Anna meille tänä
päiwänä meidän jokapäiwäinen lei-
pämme. Ja anna meille meidän syn-
timme anteeksi niinkuin mekin anteeksi
annamme meidän welwollistemme.
Ja älä johdata meitä kiusaukseen.
Mutta päästä meitä pahasta. Sillä
Sinun on waltakunta ja woima ja
kunnia ijankaikkisesti. Amen.

Uskon-Tunnustus.

Minä uskon Jumalan päälle, Isän
kaikkivaltiaan, taivaan ja maan Luojan.

Minä uskon Jeesuksen Kristuksen
päälle, Hänen ainoan Poikansa, meidän
Herramme, joka siki Pyhästä Hengestä,
syntyi Neitseestä Mariasta, piinattiin
Pontius Pilatuksen alla, ristiin naulit-
tiin, kuoletettiin ja haudattiin; astui alas
helwettiin, kolmantena päivänä nousi ylös
kuolleista, astui ylös taivaaseen, istuu
Isän Jumalan kaikkivaltiaan oikealla kä-
dellä, sieltä on tulewa tuomitsemaan elä-
witä ja kuolleita.

Minä uskon Pyhän Hengen päälle,
yhden pyhän Kristillisen Seurakunnan,
pyhäin ihmisten yhteyden, syntein anteeksi
saamisen, ruumiin ylös-nousemisen, ja
ijankaikkisen elämän.

Jumalan Kymmenen Käskyä.

Ensimmäinen Käsky:

Minä olen Herra sinun Jumalasi;
Ei sinun pidä muita Jumalia pitämän
minun edessäni.

Toinen:

Si sinun pidä turhaan lausuman si-
nun Herras Jumalas Nimeä, sillä ei
Herra pidä sitä rankaisematta, joka Hä-
nen Nimensä turhaan lausuu.

Kolmas:

Muista Lepopäivää, että sen pyhit-
täisit.

Neljäs:

Sinun pitää kunnioittaman Isääs ja
Mitiäs, että menestyisit ja kauwan eläi-
sit maan päällä.

Viides:

Si sinun pidä tappaman.

Kuudes:

Si sinun pidä huorin tekemän.

Seitsemäs:

Si sinun pidä warastaman.

Kahdeksas:

Si sinun pidä wäärää todistusta sa-
noman lähimmäistäs vastaan.

Yhdeksäs:

Si sinun pidä pyytämän lähimmäises
huonetta.

Rymmenes:

Si sinun pidä himoitseman lähimmäises emäntää, eikä hänen palveliatansa, eikä piikaansa, eikä hänen härkänsä, eikä hänen juhtaansa, eikä mitään kuin lähimmäises oma on.

Raikki käskyt suletaan Näihin sanoihin:

Sinun pitää rakastaman Herraa Jumalatas kaikesta sydämestäs, ja kaikesta sielustas, ja kaikesta mielestäs, ja kaikesta voimastas; Ja sinun pitää rakastaman lähimmäistäs niin kuin itseäs.

Raikki siis mitä te tahdotte, että ihmisten pitää teille tekemän, se tehtäät te myös heille: sillä tämä on laki ja Prophetat.

Pelkää Jumalata, ja pidä Hänen Käskynsä: sillä sitä tulee kaikkein ihmisten tehdä.

Kasteen Sakramentti,

(jonta Herramme Jeesus Kristus sääti näin sanoen Opetuslapsillensa:)

Menkäät kaikkeen maailmaan, ja saarnatkaat ewangeliumia kaikille luoduille. Joka uskoo ja kastetaan, se tulee autuaaksi, mutta joka ei usko, se kadotetaan. Minulle on annettu kaikki voima taiwaassa ja maan päällä. Menkäät siis ja opettakaat kaikkea kansaa, ja kastakaat heitä Nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen. Ja opettakaat heitä pitämään kaikki, kuin Minä olen teille käs-

fenyt. Ja katso! Minä olen teidän kans-
 sanne joka päivä maailman loppuun asti.
 Ellei joku synny Bedestä ja Hengestä,
 ei hän taida Jumalan valtakuntaan si-
 fälle tulla. Mitä lihasta syntynyt on,
 se on liha, ja mitä Hengestä syntynyt
 on, se on Henki.

Rippi eli synnin päästö.

(Näin sanoi Herra Jeesus Kristus Pyhälle Pietarille
 ja muille Opetuslapsillensa:)

Minä annan sinulle taiwaan valtakunnan awai-
 met: ja mitä sinä sidot maan päällä, sen pitää oleman
 sidotun taiwaisja: ja mitä sinä päästät maan päällä,
 sen pitää oleman päästetyn taiwaisja. Ottakaat Pyhä
 Henki; joille te synnit anteesi annatte, niille ne anteesi
 annetaan; ja joille te ne pidätte, niille ne ovat pidetyt.

Herran Ehtoollinen.

Meidän Herra Jeesus Kristus sinä
 yönä, jona Hän petettiin, otti Leiwän,
 kiitti, murssi ja antoi Opetuslapsillensa,
 ja sanoi: Ottakaat ja syökaa, tämä on
 Minun Ruumiini, joka teidän edestänne
 annetaan; se tehkaa te Minun muis-
 tofseni.

Samalla muotoa Ehtoollisen jälkeen
 otti Hän myös Kalkin, kiitti, antoi heille

ja sanoi: Ottakaat ja juokaat tästä kaiikki, tämä on Uuden Testamentin Kalppi, Minun Veressäni, joka teidän ja monen edestä muodatetaan syntein anteeksi antamiseksi; se tehkää, niin usein kuin te juotte, Minun muistokseni.

Ruoka=Lutuja.

1. Ruoalle käydessä:

Kaiikkein silmät wartioitsewat Sinua, Herra! ja Sinä annat heille ruoan ajallansa. Sinä awaat kätes ja rawitset kaiikki, kuin elävät, suosiolla. Kunnia olkoon Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle, niinkuin alusta on ollut ja nyt ja aina ijankaikkisesta ijankaikkiseen! Amen.

Isä meidän, joka olet taiwaisja! j. n. e.

Herra Jumala taiwaallinen Isä! siunaa meitä ja näitä Sinun lahjojas, jottas meille ruumiin rawinnoksi armollisesti suonut olet! Ja anna pyhä armos, että me kohtuullisesti ja Sinun mieltäs rikkomatta niitä nau-titsisimme ja tykömme ottaisimme! Sinun Poikas, Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta. Amen.

Sywyttä Herran Aina lausukaamme!

Rawinnon, juoman Häneltä me saamme.

Hän huolen meistä Joka päivä kantaa;

Tarpeemme meille Armiaasti antaa.

2. Ruuolta päästyä:

Kiittäkää Herraa, sillä Hän on hyvä ja Hänen laupeutensa pysyy iankaikkisesti; joka ruoan antaa jokaiselle hengelle, joka eläimille antaa heidän ruokansa ja kaarneen pojille, jotka Häntä awuksensa huutawat! Runnia olkoon Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle, niin kuin alusta on ollut, ja nyt ja aina iankaikkisesta iankaikkiseen! Amen.

Isä meidän, joka olet taiwaisja! j. n. e.

Me kiitämme Sinua, rakas taiwaallinen Isä! Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta, kaikkein Sinun hyvään tekois ja liiatenki näiden Sinun lahjais edestä, jotka me nyt Sinun laupeudestas nautinneet olemme; ja rukoilemme Sinun pyhää armoas, että niin kuin ruumis on ravintonsa saanut, mahtais myös sielu Sinun pyhällä sanallas aina wirwoitetuksi tulla, Sinun rakkaan Poikas, Jesuksen Kristuksen, kautta. Amen.

Kiitos olkoon Jumalalle, Ruumiin sielun ruokijalle! Armostansa auttakoon, Neuwokoon ja saattakoon, Suloisesti suojelkoon, Esiwallan warjelkoon, Rauhan aina antakoon, Wiimein riemuun kantakoon!

Amu-Rukouksia.

Sinun pyhään Nimees, Sinä ristinnaulittu Herra Jesu Kriste! minä nyt nousen. Sinä, joka minun kalilla werelläs lunastit, Sinä minua tänä päivänä ja joka hetki hallitse, auta, warjele, siunaa; ja anna hyvä onni ja jumalinen meno minun asioisani ja töisäni,

että minun elämäni ja aiwoitukseni, Sinun kiitoksesjes ja kunniakses tulis! Wahwista minua myös kaikkiin hywiin töihin tänä päivänä ja joka päivä, ja tämän onnettoman elämän perästä johdata minua ijankaikkiseen elämään! Amen.

Minä kiitän Sinua, minun taiwaallinen Isäni! Jesuksen Kristuksen, Sinun rakkaan Poikas, kautta, että minua tänä yönä kaikesta waarasta ja wahingosta armollisesti warjellut olet; ja rukoilen Sinua että minulle anteeksi antaisit kaikki minun syntini, joilla minä tänä yönä Sinun mieles rikkonut olen, ja myös tänä päivänä warjelisit minua kaikesta synnistä ja pahuudesta, että minun elämäni ja kaikki minun työni mahdais Sinulle kelwata! sillä minä annan itseni, sieluni, ruumiini ja kaikki tyyni, ku minulla on, Sinun haltuus ja huomaas. Sinun Pyhät Enkelis olkoot minun kanssani ja älkööt kühunkaan minusta luopuko! Sinun Pyhä Henkes walaiskoon ja hallitkoon minua, ettei se paha wihamies, Perkele, minusta mitäkään woittaisi! Amen.

Ilta-Rukouksia.

Minä kiitän Sinua, minun taiwaallinen Isäni! Jesuksen Kristuksen, Sinun rakkaan Poikas, kautta, että minua tänä päivänä kaikesta waarasta ja wahingosta armollisesti warjellut olet; ja rukoilen Sinua että minulle anteeksi antaisit kaikki minun syntini, joilla minä tänä päivänä sinun mieles rikkonut olen, ja että tänä yönä minua armollisesti warjelisit ja mi-

nusta murheen pitäisit; sillä minä annan itseni, ruumiini ja sieluni ja kaikki tyyni, ku minulla on, Sinun huomaas ja käsiis. Sinun Pyhät Enkelis olkoot minun kanssani ja älkööt kühunkaan minuista luopuko; Sinun Pyhä Henkes walaiskoon minua, ettei se paha wihamies, Perkele, minusta mitäkään woittaisi! Amen.

Walwo Herra, rakas taiwaallinen Jhä! meidän ylitsemme, ja warjele meitä siltä kavalalta kiusaajalta, joka aina ympäri käy, etsien ketä hän sais hukuttaa: anna meille armojas, että me wahwalla uskolla miehuullisesti häntä wastustaisimme, ja tänä yönä Sinun pyhän warjelukses alla murheetoinna lepäisimme, Sinun rakkaan Poikas, Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta. Amen.

Katso Herra! jos me makaamme eli walvomme, niin me olemme Sinun omas; jos me elämme eli kuolemme, niin Sinä olet meidän Jumalamme, joka meidät luonut olet. Sentähden rukoilen minä Sinua: älä anna apus olla kaukana minusta; warjele minua kilweläs, ja tue minua woimallas! että minä rauhallisesti lepäisin, hywin makaisin, ja sitte kaikkena elinaitkanani Sinua pyhydessä ja wanhurskaudessa palwelisin; Sinun rakkaan Poikas, Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta. Amen.

Rasten Rukous.

Herra Jumala, taiwaallinen Jhä! me rukoilemme Sinua: Sinun rakkaan Poikas, Jesuksen Kristuksen,

tähden, lainaa meille pyhä armos, että me oikeassa us-
kossa, hywisssä tawoisissa ja opissa päivä päivästä kas-
waisimme ja lisääntyisimme; ja että Sinä meitä, mei-
dän vanhempiamme ja esivaltaamme tänä päivänä
kaikesta pahuudesta armollisesti warjella ja suojella tah-
toisit. Amen.

Orpolapsen Rufous.

O laupeas Jumala! joka olet isättömäin turwa ja
auttaja ja oikea Isä kaikille, jotka lapsiksi kutsutaan
taiwaassa ja maassa, armahda minua wiheliäistä orpo-
lasta, joka siihen waiwaloiseen tilaan joutunut olen, ettei
minulla, paitsi Sinua, ketään ole, joka todella minun
parastani katsois! Sinä olet Isäni, turwani ja autta-
jani; opeta minua oikein Sinua ja ijankaikkisen elämän
teitä tuntemaan! Rehoita jumalisia ihmisiä minua oikein
johdattamaan, että minä kaikissa kunniallisissa ja lu-
wallisissa menoissa kaswaisin! Warjele minua kaikista
pahoista ja jumalattomista kanssakäymisistä ja kaikesta,
kuin minua pahentaa taitaisi! Mutta että minä kaikki-
naista kiusausta oikealla uskolla vastaan seisaisin, ja
Sinua oikeassa jumalisuudessa tässä maailmassa palwe-
lisin, ja sitte sinun tykönäs ijankaikkisesti eläisin! Je-
susen Kristuksen, meidän Herramme, kautta. Amen.

Rufous Rauhasta.

O Herra Jumala; jolta pyhät halut, oikeat neu-
wot ja wanhurskaat työt tulewat, anna Sinun palwe-

lijoilles se rauha, jota maailma ei antaa taida, että meidän sydämemme Sinun käskys alle annetut olisivat, ja kaikki vihamiesten neuvot särje, että meidän elämämme Sinun varjelukses alla lewossa olisi! Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta. Amen.

Suo, Herra! rauha kansallesi,

Pois viholliset poista,

Suo rauhaa Seurakunnallesi;

Ei löydy ketään toista,

Ku riidat estää taitaa.

Anna, Herra! rauhaa kaikille maakunnille, onni ja terveys itsekullenki säädylle.

Yhteisiä Rukouksia.

Anta meitä walwoessamme, Herra! kätke meitä maatesamme, että me walwoissimme Kristuksen kanssa, ja rauhassa lepäissimme. Sinun haltuus, Herra Jumala, minä annan minun henkeni ja sieluni, ettäs häntä Kristuksessa, joka on meidän elämämme ja ylösnousemisemme, siitä iankaikkisesta kuolemasta varjelijat. Ja rukoilemme Sinua, että Sinä, joka se totinen walkeus olet, Sinun armos paisteen minun pimeään sydämmeeni muodattaisit, Sinun rakkaan Poikas, Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta. Amen.

Laupeas Jumala, rakas taiwaallinen Isä, jonka laupeudella ei yhtään loppua ole! Sinä joka olet kärsiwäinen, pitkämielinen, ja suuresta armosta anteeksi annat kaikille katuwaisille kaikki pahanteot, rikokset ja

synnit! Me olemme (sen pahempi) tehneet syntiä isäimme kanssa; me olemme väärin tehneet ja olleet jumalattomat ja Sinun mieles rikkoneet: Sinulle ainoalle olemme me syntiä tehneet ja Sinun edessäs pahoin tehneet; mutta älä muistele meidän entisiä pahoja tekojamme: armahda meitä nopeasti; sillä me olemme sangen wiheleäisiksi joutuneet: auta meitä Jumala meidän Wapahhtajamme! Sinun nimes kunnian tähden: wapahda meitä ja anna meille Sinun Pyhän Henkes armoa, parantaaksemme syntistä elämätämme ja saadaaksemme Sinun kanssas ijankaikkisen elämän, Sinun Poikas, Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta. Amen.

Herra siunatkoon meitä ja warjelloon meitä, Herra walistatkoon kaswonsa meidän päällemme, ja olkoon meille armollinen, Herra kääntäköön kaswonsa meidän puoleemme ja antatkoon meille ijankaikkisen rauhan! Nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen. Amen.

Jesuksen Kristuksen maallisesta elämästä:

Jesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan meidän Wapahhtajamme, tulemisesta maailmaan antoi armias Jumala lupauksen jo kohta sen jälkeen, koska ihmiskunnan ensimmäiset esi-wanhemmat, Aatami ja Cetwa, olivat wiattomuuden autuaasta tilasta, johon Jumala oli heidät luonut, langenneet synnin ja tuolewaisuuden wiheleäisyhteen. Tämän lupauksen uudisti Jumala Aprahamille, Israelin (eli Juudan) kansan esi-isälle, jonka kansa Hän teki sen

liiton, että Kristuksen, lihansa puolesta, piti syntymän hänen su-
tuksansa; ja pnhäin Prohwettainsa kautta piti Jumala lupauk-
sensa Naprahamin futukunnan muistoissa siihen aikaan asti, jonka
Hän oli Messian (Kristuksen) tulemiselle katsonut. Noin 4000
vuotta maailman luomisen jälkeen, koska Roomalaisten ja heidän
Keisarinsa, Augustuksen, walta oli ylimmälläään, ja koska Kuningas
Herodes heidän ylitwaltansa alla hallitsi Juudan maata, tuli tämä
Jumalan lupaus tähtetkfi; ja Jesuksen Kristuksen, Lunastajamme,
maallisen elämän waiheet owat, lyhykäisestii kertoen, nämät:

Hän syntyi Betlehemin kaupungissa, Juudan maassa. (Hä-
nen syntymäpäiwänsä muistotfi wiettäwät kaikki Kristitit pnhää
Joulujuhlaa). Jo 12 tuotisena, koska Hän maallisten wanhem-
painsa, Marian ja Josefipin, kanssa oli Natfaretistä, jossa he asui-
wat, tullut Jerusalemiin, Juudan maan pääkaupunkiin, Pääsiäis-
juhlaa wiettämään, opetti Hän siellä Templissä (Kirkossa), ja
„kaikki, jotka Häntä kuuliwat, hämmästyiwät Hänen hymärrys-
tänsä ja wastauksiansa.“ Kolmen kymmenen vuoden wanhana
wihitti Hän kasteen kautta itsensä Lunastuswiraansa. Kasteen
sai toimittaa Johannes Kastaja, joka saarnaten ja kasteen oli
pnyttänyt walmistaa Juudan kansaa Kristusta wastaan ottamaan.
Kasteen jälkeen waelsi Jesus Kristus Dpetuslastensa kanssa joka
paikoin Juudan ja Galilean maassa, saarnasi Ewankeliumia (se
on, Lunastuksen iloista sanomaa), oli ihmisille pnhänä eskutwana,
ja teki monta ihmetyötä. Aina Hänen syntymästänsä asti pelkäsi-
wät ja wainosiwat Häntä Juutalaisten ylimmäiset; ja yhden oman
Dpetuslapsensa, Judas Iskariotin, petoksen kautta joutui Hän wi-
mein näiden wihollistensa käsiin. Niin wiettiin Hän Juutalaisten
korkeimman Oikeuden istuimen eteen, ja sekä siinä sekä jälestäpäin
Roomalaisen Maaherran, Pontius Pilatuksen, edessä tehtiin Häntä
wastaan wääriä kanteita; ja willityn kansan mieli-nouteeksi tuo-
mittiin Hän ristinnaulittawaksi. Tuomio tähtettiin perjantaina
ennen Pääsiäistä, Golgata-nimisesä rangastuspaikassa; ja oli sil-

loin Jeesus 33 vuoden iässä. Hän kuoli ja haudattiin: mutta nousi ylös kolmantena päivänä, ja nousunsa muistoksi vietämme me pyhää Pääsiäis-juhlaa. Vielä viiipyi Hän, nähtävässä muodossa, 40 päivää Opetuslastensa luona, puhuen heille Jumalan valtakunnasta. Sitte astui Hän ylös taitvaasen, josta Hän on tervan tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita.

Armollisin Armahtaja,
Langenneitten Lunastaja!
Sinuhun me turvaamme;
Aju, Jeesu! kanssamme.

Armoos ehtä mahdottomat,
Kuitentkin me keltvottomat
Ansiiohos luotamme;
Aju, Jeesu! kanssamme.

Bahasta Sun kansas päästä,
Synnin petoksisista säästä!
Jälkiäs jos seuraamme,
Aju, Jeesu! kanssamme.

Ole läsnä menoisšamme,
Läsnä ajatukššamme!
Apuas kuin anomme,
Aju, Jeesu! kanssamme.

Ja kun viimeiseltä tästä
Surteasta elämästä
Taitvahasen muutamme;
Aju, Jeesu! kanssamme.

Suomalaiset ja Latinalaiset Numerot,

ja muut

Luvunlaske-merkit:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.				
XIII.	XIV.	XV.	XVI.	XVII.	XVIII.	XIX.	XX.				

21.	22.	23.	30.	40.	50.	60.	70.
XXI.	XXII.	XXIII.	XXX.	XL.	L.	LX.	LXX.
80.	90.	100.	200.	300.	400.	500.	600.
LXXX.	XC.	C.	CC.	CCC.	CD.	D.	DC.
800.	900.	1000.	2000.	3000.	4000.		
DCCC.	CM.	M.	MM.	MMM.	MMMM.		
100,000.	1,000,000.	1874	(MDCCLXXIV).				

+ (Plus) Lisäys=merkki, jota pannaan yhteen-laskettavien numeroin eli lukujen välille, esim. $6 + 4$, se on: 6 ja 4 ovat yhteen-laskettavat.

— (Minus) Vähennys=merkki, jota pannaan pois-otettavan eli luvua vähentävän numeron eli luvun edelle, esim. $20 - 7$, se on: 20 on 7:mällä vähennettävä, eli 7 on otettava 20:nestä.

× eli . Kerronta=merkki, jota pannaan kahden toisillansa kerrottavien numeroin eli lukujen välille, esim. 5×6 , se on: 5 kertaa 6, eli 6 kertaa 5.

: eli / Jako=merkki, jota pannaan kahden numeron eli luvun välille, joista edellinen eli ylimäinen on jaettava niin moneen osaan, kuin toinen näyttää, esim. $20 : 5$, eli $\frac{20}{5}$, se on: 20 jaettavoon 5:teen osaan; $\frac{20}{5}$ kutsutaan murtolu'uksi.

= Tasa= eli Ohtäläisyys=merkki, jota merkitsee, että luvut kahden puolen merkkiä tekewät yhden verran, esim. $3 + 7 = 10$, se on: 3 ja 7 yhteen-laskettuna tekewät 10; $11 - 6 = 5$, se on: 11, 6:delta vähennetty, eli josta 6 on otettu, tekee 5; 6×7 eli $7 \times 6 = 42$, se on: 6 kertaa 7, eli 7 kertaa 6, tekee 42; $24 : 3 = 8$, se on: 24 jaettuna 3:meen osaan, antaa 8 joka osalle.

Kerto- ja Jako-taulu.

2 kertaa 2 tefee 4	4 kertaa 4 tefee 16	7 kertaa 7 tefee 49
2 × 3 = 6	4 × 5 = 20	7 × 8 = 56
2 × 4 = 8	4 × 6 = 24	7 × 9 = 63
2 × 5 = 10	4 × 7 = 28	7 × 10 = 70
2 × 6 = 12	4 × 8 = 32	
2 × 7 = 14	4 × 9 = 36	8 kertaa 8 tefee 64
2 × 8 = 16	4 × 10 = 40	8 × 9 = 72
2 × 9 = 18	5 kertaa 5 tefee 25	8 × 10 = 80
2 × 10 = 20	5 × 6 = 30	
	5 × 7 = 35	9 kertaa 9 tefee 81
3 kertaa 3 tefee 9	5 × 8 = 40	9 × 10 = 90
3 × 4 = 12	5 × 9 = 45	
3 × 5 = 15	5 × 10 = 50	10 kertaa 10 tefee 100
3 × 6 = 18	6 kertaa 6 tefee 36	10 × 100 = 1000
3 × 7 = 21	6 × 7 = 42	
3 × 8 = 24	6 × 8 = 48	100 kertaa 100 tefee 10,000
3 × 9 = 27	6 × 9 = 54	100 × 1000 = 100,000
3 × 10 = 30	6 × 10 = 60	
		1000 kertaa 1000 tefee 1,000,000

1:nen Muistutus: Kertoessa on yhtäkaikki kumpasella lu'ulla toinen kerrotaan, esim. 3×6 eli $6 \times 3 = 18$, 4×5 eli $5 \times 4 = 20$, se on: 3 kertaa 6, eli 6 kertaa 3 tefee 18 j. n. e.

2:nen Muistutus: Jos luku, joka kahden lu'un kerrosta on tullut (synthyt), jaetaan niin moneen osaan, kuin yksi niistä näyttää, niin karttuu niin monta joka osalle kuin toinen niistä näyttää, esim. $18:6=3$, se on 18 jaettuna 6:teen osaan antaa 3 osalle, eli 18 jaettu 3:meen osaan antaa 6 osalle.

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R
S T U V W X Y Z A B C D E F G H
i j k l m n o p q r s t u v w x y z a a. 1234567890.

Alku. Ero? Halla. Hä. Jona: Bulta.
Lampi. Mäki. Neuv. Oma. Jona? Pää-
ha. Jaina. Jyö? Uvi. Uula. Jo. Aij.
Oin päivin muista Herran.

Uuseimpien kirjakauppioiden tykönä on

Wiipurin suomalaisen kirjallisuus-seuran kirjoja myhtävänä:

Uusi Mapiskirja, yhdeksäs painos; 48 siv. 25 penniä.

Piibliä-Historia, se on Tutelmia Pyhästä Raamatusta, Hybnerin, Barthin j. m. mukaan; 156 siv. 80 penniä.

Wiiwanto- ja Mitanto-oppi eli wiwojen, Pintojen ja Täyttiöiden wiwaaminen ja mittaaminen. Sunnuntai-, maanwijselys- ja kansakoulujen tarpeeksi. C. M. Lagerhamnin teoksesta suomennos; 90 siv. 1 marka.

Luonnontirja, kotona ja kouluissa luettava. 1:nen osa: **Physikki**. 224 siv. 2. m. 40 penniä.

Lauluja Suomen neitoisille. A. R—n tekemiä. 77 siv. 40 penniä.

Piinst Satslära af Axel Gabr. Corander. 136 pag. 2 m.

Suwikirja Lapsukaisille. Kuwilla kaunistettu. 1:nen osa. 46 siv. 70 à 80 penniä.

Suwikirja Lapsukaisille. Kuwilla kaunistettu. 2:nen osa. 48 siv. 1 marka à 1 m. 40 p.

Englaunin Historia Jakob II:n valta-istuimelle noususta alkain. Kirjoittanut E. B. Macaulay. Suomennos. 370 siv. Hinta 2 markkaa.

Näytelmiä I. 1868 ja 1968. Kalatyttö. 72 siv. 75 penniä.

Näytelmiä II. Lea. Arabian-pulweria. 64 siv. 1 marka.

Näytelmiä III. Koffimajori. Sotaiset weljekset. 66 siv. 1 marka.

Kirjallinen Marre-aitta. Ensimmäinen jaks. I. 124 siv. Hinta 1 marka 60 penniä.

Jak. Tuteinin kirjoja. 1:nen osa. Kauteleen Raksoiset eli Lauluja Runo-kokous. 144 siv. 1 m. 60 penn.

" " 2:nen osa. Leikki-lauluja ja Pila-puheita. 128 siv. 1 m. 40 p.

" " 3:s osa. Runo-wihko. 140 siv. 1 m. 40 p.

" " 4:s osa. Suwitus-kirja. 164 siv. 1 m. 60 p.

" " 5:s osa. Kirja wataijissa aiueissa ja Piirroksia. 116 siv. 1 m. 20 p.

" " 6:s osa. Runä-kokeita ja Kirja-kokous. 166 siv. 1 m. 60 p.

" " 7:s osa. Matuksia ja Supailemia. 170 siv. 1 m. 60 p.

" " 8:s osa. Matuksen alkeita ja Runon tähteitä. 120 siv. 1 m. 20 p.

" " 9:s osa. Lariua- ja Runmitus-kirja. Suomalaisen walittuja sananlaskuja. 140 siv. 1 m. 40 p.

Kansakoululle huoneista, kaluista, kaswintarhasta y. m. sekä Luetelo kirjastoista warten toimittanut A. G. R—n. 24 siv. 50 p.

Osoitus kaupan kirjewaihtoon. 276 siv. Hinta 2 markkaa.

317.XI.75.

Agiset 1.

MB3272

